

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 13.7.2011
COM(2011) 418 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**относно задължения за докладване съгласно Регламент (ЕО) № 2371/2002 на
Съвета от 20 декември 2002 г. относно опазването и устойчивата експлоатация на
рибните ресурси в рамките на общата политика в областта на рибарството**

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Съгласно Регламент (ЕО) № 2371/2002 на Съвета относно опазването и устойчивата експлоатация на рибните ресурси в рамките на общата политика в областта на рибарството (ОПОР) Комисията е задължена да докладва пред Европейския парламент и Съвета за функционирането на ОПОР по отношение на глава II (*Опазване и устойчивост*) и глава III (*Адаптиране на риболовния капацитет*) от посочения регламент преди края на 2012 г.¹ Съгласно същия регламент до 31 декември 2011 г.² Комисията също така е задължена да представи пред Европейския парламент и Съвета доклад за режимите, определени в член 17, параграф 2, относно риболовните ограничения за водните зони до 12 морски мили. Настоящият доклад допълва доклада от Зелената книга относно реформата на общата политика в областта на рибарството³.

2. Глави II и III

2.1. Глава II — Опазване и устойчивост

От 2002 г. досега многогодишните планове за възстановяване и за управление с ясни цели и правила за добив са основа на политиката за опазване. Те поддържат равновесието между задълженията, свързани с околната среда (състоянието на запасите и степените на експлоатация), и икономическите и социалните фактори (стабилни нива на улова). Когато възникна съответната необходимост, в тези планове бяха въведени разпоредби за управление на усилието и за конкретни мерки за инспекции и наблюдение. Приети бяха общностни планове за 17 вида запаси във водите на ЕС и план за възстановяване на запасите от европейска змиорка, като понастоящем се обсъждат или подготвят допълнителни предложения (вж. приложение I). До края на 2010 г. около 25 % от засегнатите запаси и 80 % от улова (в тонове) могат да бъдат включени в многогодишни планове и правила за добив (под формата на регламенти на Съвета, изявления на Комисията/Съвета, предложения на Комисията или планове, договорени с трети страни, като например регионалните организации за управление на рибарството и Норвегия).

Също така Съветът прие регламенти относно опазването в Средиземно море, техническите мерки в Балтийско море и специфичните разпоредби за риболовното усилие в западните води. От 2004 г. дълбоководният риболов е предмет на двугодишно управление на възможностите за риболов. Постепенно бе въведена забрана за селективен риболов в Атлантическия океан, Северно

---

¹ В съответствие с член 35 от Регламент (ЕО) № 2371/2002 на Съвета от 20 декември 2002 г. относно опазването и устойчивата експлоатация на рибните ресурси в рамките на общата политика в областта на рибарството.

² В съответствие с член 17, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 2371/2002 на Съвета от 20 декември 2002 г.

³ Съобщение на Комисията относно реформата на общата политика в областта на рибарството, COM(2009) 163, 22.4.2009 г.

море и Балтийско море през 2009—2010 г. Не бе постигнато споразумение със Съвета относно предложението за технически мерки за зоните на Атлантическия океан и Северно море, което щеше да позволи опростяване и адаптиране към регионалните особености.

Комисията представи съобщения за подобряване на научните и техническите препоръки, за екосистемен подход към управлението на морската среда, за постигане на максимален устойчив улов и за изхвърлянето на улов. По отношение на включването на екологичните съображения в политиката в областта на рибарството бе постигнат конкретен напредък, включително приемане на законодателни мерки. Преглед на тези инициативи е направен в съобщението за екосистемен подход за управлението на морската среда⁴, в това число редица области от „Натура 2000“, за които ОПОР трябваше да предвиди необходимите правила за риболовните дейности. Ограничен брой мерки бяха предприети съгласно членове 7, 8 и 9 от съответната глава.

От 2006 г. насам Комисията представя всяка година своя работен метод за предложения, свързани с решенията относно годишните възможности за риболов, с което се хвърля светлина върху начина, по който се определят възможностите за риболов. Съобщението от 2010 г. показва, че от 2003 г. насам положението се е подобрило: регистрирано е намаление в броя на запасите извън безопасните биологични граници и при запасите, за които се препоръчва спиране на риболова. Въпреки това уловът при запасите, за които има конкретни данни, все още надхвърля с 60 % максималните устойчиви равнища. Напредък бе постигнат по отношение на приетите от Съвета нива на общия допустим улов (ОДУ) в сравнение с тези на устойчивия улов: средно Съветът е надхвърлил препоръчаните нива с 45 %, като пиковите стойности достигат 59 % (2005 г.) и 51 % (2008 г.). През последните две години обаче се наблюдава намаление в разликата между препоръчаните и действителните нива, а маржът от 23 % в решението за 2011 г. е безпрецедентен. Налице е увеличение на количеството на запасите, за които няма налична научна препоръка (вж. също приложение II)⁵.

Въз основа на този преглед може да бъде потвърдено следното:

- Многогодишните планове са по-ефективни при залагането на дългосрочна перспектива в управлението на запасите, отколкото при ежегодното вземане на решение за ОДУ, особено след като Съветът започна да спазва правилата, свързани с плановете за ОДУ.
- Независимо от това рамката, получена в резултат на реформата на ОПОР от 2002 г., не допринесе в достатъчна степен за овладяване на тенденцията за прекомерен улов, поради което уловът във водите на ЕС продължава да намалява.

---

⁴ Съобщение на Комисията до Съвета и Европейския парламент — Ролята на общата политика в областта на рибарството за въвеждането на екосистемен подход за управлението на морската среда, COM(2008) 187, 11.4.2008 г.

⁵ Съобщение на Комисията — Консултация относно възможностите за риболов през 2011 година, COM(2010) 241, 17.5.2010 г., и вътрешните данни на Комисията за 2011 г.

- Съществената разлика между нивата на договорения в Съвета ОДУ и устойчивия улов потвърждава, че краткосрочната загриженост има превес над дългосрочната устойчивост. Това ще продължава да излага запасите на риск и в бъдеще, макар отчетеното неотдавна намаляване на разликата да представлява съществен напредък.
- Въпреки че е жизненоважна за изготвянето на стабилни политики, базата от знания е под непрекъснат натиск, който възпрепятства напредъка при обхващането на запаси, за които се предоставят научни препоръки.
- Новата ОПОР трябва да осигури правилните инструменти за цялостно включване на екосистемния подход в опазването и устойчивостта.

2.2. Глава III — Адаптиране на риболовния капацитет

През 2002 г. отговорността за адаптиране на размера на риболовния флот беше възложена на държавите-членки. Други цели за задължителни съкращения на риболовния капацитет повече не бяха определяни. Независимо от това риболовният капацитет продължи да се регулира от глобалните ограничения, наложени на всяка държава-членка, които се спазват. Ясно е обаче, че все още съществува значителен свръхкапацитет и че той остава сериозен проблем. Възлагането на управлението на риболовния флот на държавите-членки не доведе до достатъчно понижаване на реалния капацитет на риболовния флот, дори ако номиналният капацитет е под установената за държавите-членки горна граница. Адаптирането бе извършено сравнително бавно въпреки лошото състояние на запасите в целия ЕС. Съкращаването на капацитета на риболовния флот е номинално и е останало под темпа, характерен за технологичното развитие на риболовния флот. Поради липсата на сериозни критерии за успех беше невъзможно да се установи какъв е отбелязаният реален напредък. Казано накратко — политиката, насочена към адаптиране на размера на риболовния флот, не доведе до удовлетворителни резултати.

Мерките за управление на капацитета на риболовния флот се основават на два принципа. Първият е свързан с режима за вписване и отписване, който изисква новият капацитет да се компенсира с изтеглянето на еквивалентен капацитет по отношение на тонаж и мощност. Вторият принцип е свързан със забраната за заместване на изтегления капацитет с публична помощ. Тези разпоредби бяха разработени като правила за изпълнение, обединяващи двата принципа (с разпоредби, позволяващи увеличаване на тонажа от съображения за безопасност), за да се изчисляват горните граници на капацитета на риболовния флот на всяка държава-членка. Бяха разработени допълнителни разпоредби за управляване на прехода от стария към новия режим. Това има положителен ефект, тъй като предотвратява влошаването на проблема.

Всички държави-членки са спазили правните ограничения върху риболовния капацитет. Въпреки че някои срещнаха затруднения след въвеждането на новите правила, днес повечето държави-членки разполагат с флот, чийто капацитет е под позволените горни граници. Средните стойности на този марж са 10 % за тонажа и 8 % за мощността. Това означава, че част от намалението на размера на риболовния флот е постигнато без публична помощ.

С Регламент (ЕО) № 639/2004 на Съвета⁶ бе въведено специфично третиране за риболовни флотове, регистрирани в най-отдалечените региони на Европейския съюз. По този начин те бяха изключени от общите изисквания към управлението на риболовни флотове и бе въведено ограничение на капацитета за всеки сегмент на флота, определен за Азорските острови, остров Мадейра, френските отвъдморски департаменти и Канарските острови. Режимът функционираше задоволително, макар да бе необходимо увеличение на ограниченията на капацитета за някои сегменти.

Тъй като държавите-членки изпълниха правилата за управление на риболовния капацитет, не е прилаган член 16 относно условността на фондовете на ЕС за риболовния флот.

Референтните равнища по член 12 представляват допълнителни ограничения за риболовния капацитет по отношение на тонажа и мощността. Те не се прилагат за държавите-членки, присъединили се към ЕС след 2003 г., и не представляват допълнително ограничение по отношение на горните граници за капацитета в резултат на режима за вписване и отписване. Регистърът на риболовния флот на ЕС функционира добре като инструмент за наблюдение на спазването на правилата за управление на риболовния капацитет.

Съществен компонент от политиката за капацитет на риболовния флот е задължението за докладване на държавите-членки. В това отношение оценката на резултатите не е задоволителна. Всяка година държавите-членки докладват пред Комисията, като предоставят информация за годишния доклад за състоянието на флота, изготвен от Комисията. Макар да се очакваше докладите да предоставят информация за излишъка на риболовен капацитет, който е най-важният въпрос, наличните данни не са категорични. Инструментът за докладване не позволи изготвянето на точни изчисления на риболовния свръхкапацитет за даден сегмент или риболов.

Въз основа на гореизложеното могат да бъдат направени някои заключения за функционирането на разпоредбите за управление на риболовния капацитет:

- Въпреки спазването на правилата за управление на риболовния капацитет, определени на равнище ЕС, все още съществуват ясни индикации за свръхкапацитет на риболовния флот на ЕС, а именно: надхвърляне на смъртността от риболов при някои запаси, ниска доходност и слабо използване на капацитета.
- Макар тонажът да е надежден индикатор за риболовния капацитет, Комисията е сериозно загрижена за докладваната мощност на риболовните кораби, тъй като данните дават основания да се предполага, че декларираните стойности са по-ниски от реалните, което значително затруднява точната оценка на капацитета на риболовния флот.

---

⁶ Регламент (ЕО) № 639/2004 на Съвета от 30 март 2004 г. относно управлението на риболовни флоти, регистрирани в най-отдалечените райони на Общността.

- Политиката е статична, тъй като установява единствено горна граница без конкретни цели за намаляване. Спазването на ограниченията на номиналния капацитет при тези горни граници не означава, че свръхкапацитетът не продължава да съществува. Системата не интегрира технологичния напредък в мерките за управление. Вследствие на технологичния напредък обаче статичната горна граница на капацитета води до свръхкапацитет.
- Определянето на ясни цели за размера на риболовния флот и наблюдението на баланса между риболовния капацитет и възможностите за риболов се оказва много трудно поради присъщата сложност на количественото определяне на свръхкапацитета. При определянето на адекватния размер на флота при наличието на определено количество възможности за риболов е необходимо да се вземат предвид не само биологичните и икономическите фактори.

3. ЧЛЕН 17, ПАРАГРАФ 2 — ОГРАНИЧЕНИЯ НА РИБОЛОВА ВЪВ ВОДНИТЕ ЗОНИ ОТ 12 МОРСКИ МИЛИ

Специфичните ограничения на риболова съгласно член 17, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 2371/2002 на Съвета остават в сила до 31 декември 2012 г., като Комисията е задължена да докладва пред Европейския парламент и Съвета относно режимите, определени в посочения параграф.

Целите, свързани с въвеждането (преди влизането в сила на ОПОР) на специфични режими във водите, разположени на по-малко от 12 морски мили съгласно член 17, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 2371/2002 на Съвета, бяха следните:

- опазване на рибните ресурси чрез предоставяне на достъп до зоната единствено на дребномащабни крайбрежни флотове. Обикновено такива флотове оказват по-малък риболовен натиск в зони, които могат да включват изложените на най-висок риск води на ЕС и зони за изхвърляне на хайвер, и
- запазване на традиционните риболовни дейности на крайбрежните флотове, за да се поддържа социалната и икономическата инфраструктура на тези зони.

Тези специфични разпоредби за ограничение бяха въведени в ОПОР през 1983 г. и обхватът им се разширява с всяка последваща реформа на политиката.

От 2002 г. насам ЕС се разшири два пъти. Актовете за присъединяване от 2004 г. (десет държави-членки) и 2007 г. (две държави-членки) не съдържат конкретно позоваване на режима от 12 морски мили и не са предлагани или извършвани изменения на приложение I към Регламент (ЕО) № 2371/2002 на Съвета.

Службите на Комисията инспектираха съответните държави-членки, засегнати от режима. В допълнение към условията, изброени в приложение I, осем държави-членки докладваха за наличие на договорености съгласно

съществуващите добросъседски отношения извън приложение I, повечето от които са реципрочни, въпреки че това не е правна предпоставка. Не са отправени искания за включване на тези или други договорености в приложение I към Регламент (ЕО) № 2371/2002 на Съвета (през 2008 г. Дания и Германия изискаха поправка). Повечето от новите държави-членки и Гърция не са имали конкретни реципрочни договорености за достъп. Тези държави ограничават риболова на своите национални риболовни флотове в зоната от 12 морски мили и не извършват риболовни дейности в зоната от 12 морски мили на други държави-членки. Редица държави-членки въведоха специфични (технически) мерки за опазване за корабите, извършващи риболов в тези зони, като така допринасят за опазването в съответствие със съображението в Регламент (ЕО) № 2371/2002 на Съвета.

От 2002 г. насам Комисията не е уведомявана за (действителни) проблеми или конфликти, свързани със специфичните ограничения — нито с тяхното установяване, нито с управлението и функционирането им. Държавите-членки бяха в състояние да разрешават възникналите проблеми, без да се налага да отнасят някой от тях до Комисията. Режимът е много стабилен и правилата продължават да функционират по задоволителен начин. В своите реакции по отношение на Зелената книга относно реформата на общата политика в областта на рибарството всички държави-членки подчертаха значението на специфичните ограничения във връзка с първоначалните си цели. Една държава-членка предложи разширяване на режима на зоната от 6—12 мили до 10—20 мили с цел по-ефективно изпълнение на целите на режима.

Предвид настоящото състояние на опазването на много от запасите и уязвимостта на крайбрежните води за опазване, както и трудностите в крайбрежните зони, които са силно зависими от риболова и е малко вероятно да се възползват от други икономически дейности, целите на специфичния режим изглеждат точно толкова обосновани, колкото и през 2002 г. Евентуална промяна в съществуващите условия може да разруши цялостния баланс, установен след въвеждането на специфичния режим.

**Приложение I — Планове за възстановяване и/или управление, приети от Съвета
от 2003 г. насам**

Регламент (ЕО) №	Вид на плана	Вид (брой на запасите)	Зони
423/2004	Възстановяване	Треска (4)	Kattegat, Skagerrak, Северно море, източната част на Ламанша, зоната на запад от Шотландия, Ирландско море
811/2004	Възстановяване	Северна мерлуза (1)	Kattegat, Skagerrak, Северно море, Ламанша, водите на запад от Шотландия, около Ирландия, Бискайски залив
2115/2005	Възстановяване	Черна писия (1)	Северозападната част на Атлантическия океан
2166/2005	Възстановяване	Южен хек (2) и норвежки омар (1)	Кантабрийско море, води на Западния Иберийски полуостров
388/2006	Управление	Морски език (1)	Бискайски залив
509/2007	Възстановяване и управление	Морски език (1)	Западната част на Ламанша
676/2007	Възстановяване и управление	Писия (1) и морски език (1)	Северно море
1098/2007	Възстановяване	Треска (2)	Балтийско море
1100/2007	Възстановяване	Европейска змиорка (1)	Устията на реките/реките на държавите-членки, в зони III—IX на ICES и Средиземно море
1559/2007	Възстановяване	Червен тон (1)	Източната част на Атлантическия океан и Средиземно море
1300/2008	Възстановяване и управление	Херинга (1)	Водите на запад от Шотландия
1342/2008	Възстановяване и управление	Треска (4)	Kattegat, Skagerrak, Северно море, източната част на Ламанша, зоната на запад от Шотландия, Ирландско море

Приложение II — Запаси съгласно годишните възможности за риболов в Североизточната част на Атлантическия океан и съседните води — 2003—2011 г.

Научна препоръка относно състоянието на запасите	Брой на рибните запаси									
	2003 г.	2004 г.	2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	Средно
Извън безопасните биологични граници	30	29	26	26	26	28	27	22	19	26
В рамките на безопасните биологични граници	12	10	14	11	12	13	12	15	15	13
Състоянието на запаса е неизвестно поради недостатъчни данни	48	53	53	57	58	55	57	60	61	56
Научна препоръка относно прекомерния улов	2003 г.	2004 г.	2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	Средно
Нивото на улов на съответния рибен запас е известно спрямо нивото на максималния устойчив улов			34	23	32	33	35	39	35	33
Запасът е обект на прекомерен улов			32	21	30	29	30	28	22	27
Запасът е обект на риболов с максимално устойчиво ниво на улов			2	2	2	4	5	11	13	6
Разлика между ОДУ и устойчивия улов	2003 г.	2004 г.	2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	Средно
Количества, с които ОДУ надхвърля нивото на устойчивия улов (съгласно препоръките на ICES/STECF в съответствие с подхода на предпазливост) в процент от рибните запаси	46 %	49 %	59 %	47 %	45 %	51 %	48 %	34 %	23 %	45 %
Обобщение на научните препоръки относно възможностите за риболов	2003 г.	2004 г.	2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	Средно
Видове, за които могат да се прогнозираат размерите на запаса и смъртността от риболов	40	34	40	31	29	30	34	36	36	34
Видове, за които има научна препоръка относно възможностите за риболов	59	52	54	65	61	62	63	55	55	58
Видове, за които няма научна препоръка	31	40	39	29	35	34	33	42	40	36